

1. Wyznaczyć podalgebrę Cartana i układ pierwiastków dla kompleksyfikacji algebr Liego grup $SU(3)$, $SO(5)$ i $Sp(2)$. Grupę $Sp(n)$ definiujemy jako podgrupę $SU(2n)$ składającą się z elementów komutujących z operatorem J zadanym wzorem $J(x, y) = (-y, x)$ dla $x, y \in \mathbb{C}^n$. $Sp(n)$ ma układ pierwiastków C_n dla $n \geq 2$.

Definicja: Niech V będzie skończenie wymiarową przestrzenią wektorową z dodatnio określonym iloczynem skalarnym nad pewnym podciałem ciała liczb rzeczywistych. $\Lambda \subset V - \{0\}$ jest układem pierwiastków jeśli Λ jest skończony, rozpiną V i jest niezmienniczy na odbicia względem swoich elementów, tzn. dla dowolnego $\alpha \in \Lambda$ mamy $\sigma_\alpha(\Lambda) = \Lambda$. Układ pierwiastków nazywamy krystalograficznym, jeśli dla dowolnych $\alpha, \beta \in \Lambda$ liczba $2(\alpha, \beta)/(\alpha, \alpha)$ (gdzie (α, β) oznacza iloczyn skalarny) jest całkowita. Gdy $\Lambda_1 \subset V_1$ i $\Lambda_2 \subset V_2$ są układami pierwiastków to sumą ich prostą nazywamy układ pierwiastków w $V_1 \oplus V_2$ (z naturalnym iloczynem skalarnym) otrzymany jako suma obrazów Λ_1 i Λ_2 przez naturalne włożenia. Układ pierwiastków nazywamy nierozkładalnym gdy nie da się go przedstawić jako sumę prostą.

2. Niech $\Lambda \subset V$ będzie układem pierwiastków i niech V_1 będzie podprzestrzenią V . Pokazać że $\Lambda \cap V_1$ jest albo puste albo jest układem pierwiastków dla pewnej podprzestrzeni V_1 . W szczególności niech $\alpha, \beta \in \Lambda$ będą liniowo niezależne i niech $V_{\alpha, \beta} = \text{lin}\{\alpha, \beta\}$. Wtedy $\Lambda \cap V_{\alpha, \beta}$ jest układem pierwiastków.

Definicja: Dla $\alpha \in \Lambda$ niech $e_\alpha = \alpha/|\alpha|$.

3. Niech Λ będzie układem pierwiastków w przestrzeni dwuwymiarowej nad $\mathbb{R}$. Pokazać że e_α są wierzchołkami $2n$ -kąta foremnego dla pewnego $n \in \mathbb{Z}$. Ponadto pokazać że grupa generowana przez odbicia względem elementów Λ ma na $\{e_\alpha\}$ co najwyżej dwie orbity.

4. Pokazać że układ pierwiastków $\Lambda \subset V$ jest krystalograficzny wtedy i tylko wtedy gdy moduł nad liczbami całkowitymi rozpinany przez Λ jest dyskretnym podzbiorem V .

Wskazówka: Aby pokazać że układ jest krystalograficzny rozważyć podukład w przestrzeni dwuwymiarowej.

5. Pokazać że $\{e_\alpha : \alpha \in \Lambda\}$ jest układem pierwiastków. Podać przykład gdy Λ jest układem krystalograficznym, ale $\{e_\alpha\}$ nie tworzą układu krystalograficznego.

Definicja: Niech $\omega \in V$ będzie wektorem takim że $(\alpha, \omega) \neq 0$ dla $\alpha \in \Lambda$, $\Lambda_+ = \{\alpha \in \Lambda : (\alpha, \omega) > 0\}$. Λ_+ nazywamy zbiorem pierwiastków dodatnich. Kierunkiem ekstremalnym stożka wypukłego S nazywamy taki element $v \in S$ że v nie daje się przedstawić jako kombinacja wypukła elementów S nie będących wielokrotnościami v . Niech $\Delta \subset \Lambda_+$ będzie zbiorem tych elementów Λ_+ które dają wszystkie kierunki ekstremalne stożka wypukłego generowanego przez Λ_+ . Jeśli jest więcej niż jeden wektor z Λ_+ o danym kierunku ekstremalnym to wybieramy najkrótszy. Δ nazywamy zbiorem pierwiastków prostych.

Uwaga: Zbiór Λ_+ zależy od ω , ale różne wybory dają równoważne własności.

6. Pokazać że dla $\alpha, \beta \in \Delta$ mamy $(\alpha, \beta) \leq 0$. Ponadto kąt pomiędzy α a β to $(n-1)\pi/n$ dla pewnego $n \in \mathbb{Z}$. Wywnioskować stąd że Δ jest bazą V .

Wskazówka: Rozważyć układ dwuwymiarowy w podprzestrzeni rozpinanej przez α i β .

Definicja: Diagramem Coxetera-Dynkina (lub krótko diagramem Dynkina) związanym z Λ nazywamy graf którego wierzchołkami są elementy Δ zaś krawędzie są pomiędzy takimi $\alpha, \beta \in \Delta$ że $(\alpha, \beta) < 0$. Przy tym krawędzi przypisujemy wagę n jeśli kąt pomiędzy α a β to $(n-1)\pi/n$.

7. Pokazać że diagram Coxetera-Dynkina nie zawiera cykli.

Wskazówka: Jeśli α_i dla $i = 1, \dots, k$ stanowią cykl, to niech $v = \sum_{i=1}^k e_{\alpha_i}$. Pokazać że wtedy $(v, v) \leq 0$.

8. Dla $\alpha, \beta \in \Delta$ niech $q_{\alpha, \beta} = (e_\alpha, e_\beta)$. Niech $S \subset \Delta$, $\alpha \notin S$. Pokazać że wtedy $\sum_{\beta \in S} q_{\alpha, \beta}^2 < 1$

Wskazówka: Można zakładać że $q_{\alpha, \beta} \neq 0$. Wywnioskować stąd że $q_{\beta_1, \beta_2} = 0$ dla $\beta_1, \beta_2 \in S$.

9. Pokazać że diagram Coxetera-Dynkina jest spójny wtedy i tylko wtedy gdy układ pierwiastków jest nierozkładalny.

10. Pokazać że spójny diagram Dynkina z krawędzią wagi ≥ 6 ma dwa wierzchołki.

Wskazówka: Użyć wynik zadania 7.

11. Pokazać że wierzchołek diagramu Dynkina jest połączony z co najwyżej trzema innymi wierzchołkami. Jeśli jest połączony z trzema wierzchołkami to wagi krawędzi to 3. Żaden wierzchołek nie należy do dwu krawędzi wagi ≥ 4 .

12. Spójny diagram Dynkina zawiera co najwyżej jeden punkt rozgałęzienia i co najwyżej jedną krawędź wagi ≥ 4 . Jeśli jest punkt rozgałęzienia to wszystkie wagi to 3.

13. Jeśli jest krawędź wagi 5 to jest ona na końcu, a diagram ma co najwyżej 4 wierzchołki.

14. Jeśli krawędź wagi 4 nie jest na końcu, to są tylko 4 wierzchołki.

15. Jeśli jest punkt rozgałęzienia, to jedno z odgałęzień ma długość 1, a drugie długość co najwyżej 2.

16. Jeśli jest punkt rozgałęzienia i jedno z odgałęzień ma długość 2, to najdłuższe odgałęzienie ma długość 4.

Definicja: Grupą Weyla W nazywamy grupę generowaną przez odbicia względem elementów układu pierwiastków. Niech

$$U = \{x \in V : (x, \alpha) = 0 \text{ dla pewnego } \alpha \in \Lambda\}$$

Komórką Weyla nazywamy składową spójną U .

17. Pokazać że $\{x \in V : (x, \alpha) > 0 \text{ dla } \alpha \in \Delta\}$ jest komórką Weyla.

18. Pokazać że grupa generowana przez odbicia względem pierwiastków prostych Δ (a więc również grupa Weyla W) działa tranzytywnie na zbiorze komórek Weyla. Wywnioskować stąd że diagram Coxetera-Dynkina jest jednoznacznie wyznaczony przez układ pierwiastków (nie zależy od wybranego porządku).

Wskazówka: Niech F będzie sumą fragmentów kowymiaru 2 scian komórek Weyla. Sprawdzić że $V - F$ pozostaje spójne, zaś orbita domknięcia komórki Weyla jest zarówno otwarta jak i domknięta w $V - F$.

19. Pokazać że grupa Weyla W jest generowana przez odbicia względem pierwiastków prostych Δ .

Wskazówka: W wymiarze 2 pokazać to bezpośrednio. Dla wyższych wymiarów rozważyć najpierw pierwiastki leżące na brzegu stożka rozpinanego przez Δ .

Definicja: Układ pierwiastków Λ nazywamy zredukowanym jeśli dla dowolnego $\alpha \in \Lambda$ mamy $\{t \in \mathbb{R} : t\alpha \in \Lambda\} = \{-1, 1\}$

20. Pokazać że zredukowany układ pierwiastków jest jednoznacznie wyznaczony przez długości pierwiastków prostych i diagram Coxetera-Dynkina.

21. Pokazać że jeśli układ pierwiastków jest krystalograficzny to każdy pierwiastek ma taką długość jak pewien pierwiastek prosty. Jeśli układ jest nierozkładalny to są co najwyżej dwie długości.